

Danmarks og EU's indsats for at mobilisere klimafinansiering

Baggrund

Klimafinansiering er centralt for både at sikre en ambitiøs global klimaaftale på COP21 i Paris og for ulandenes tilpasning og omstilling til lavemission. EU og Danmark giver betydelig offentlig klimabistand til udvikling af klimavenlige løsninger og modvirkning af klimaforandringer i de mest udsatte lande og i vækstøkonomier.

Danmark har i perioden 2010-2015 bidraget med 2,7 mia. DKK i offentlig klimafinansiering via klimapuljen. Klimapuljen blev etableret i 2008 og udgjorde fra 2010-2012 den danske opstartsfinansiering som opfølgning på COP15 i København. Budgettet til klimapuljen steg fra 300 mio. kr. i 2010 til 400 mio. kr. i 2011 og har siden 2012 ligget på 500 mio. kr. Dertil kommer, at klima indtænkes som et tværgående hensyn i Danmarks udviklingsbistand, herunder direkte og indirekte gennem en række multilaterale og bilaterale indsatser og som en integreret del af fattigdomsbekæmpelse og bæredygtig udvikling.

Fra 2020 har ilandene forpligtet sig til at mobilisere 100 mia. USD om året i klimafinansiering fra forskellige kilder til klimaindsatser i ulande. Klimafinansiering kan bl.a. mobiliseres fra offentlige bilaterale og multilaterale kilder og den private sektor, herunder fra kilder i ulandene. EU og Danmark står ved ilandenes kollektive forpligtelse, men offentlige midler kan ikke gøre det alene. Derfor mener EU og Danmark, at der bør rettes fokus mod, hvordan klimafinansiering konkret kan mobiliseres, særligt fra private kilder, hvilket er fokus for nærværende notat.

Mobilisering af klimafinansiering

Private klimainvesteringer er afgørende for at mobilisere den finansiering, der er nødvendig for at begrænse temperaturstigninger til maksimalt to grader ift. førindustrielt niveau. Private investeringer rummer et stort potentiale. F.eks. anslår Climate Policy Initiative, at institutionelle investorer alene forvalter mere end 70.000 mia. USD, men at de i 2012 kun placerede ca. 20 mia. USD i klimarelaterede investeringer¹.

Det skyldes især, at der er en række barrierer for, at private investeringer i højere grad kan tilflyde klimavenlige aktiviteter. Følgende barrierer kan nævnes:

¹ Buchner, Barbara, et al., 'The Global Landscape of Climate Finance 2013', Climate Policy Initiative; Bucher, Barbara, et al., 'Two-pager', Copenhagen Climate Finance Meeting 2013.

Ministeren

- 1) **Politiske og reguleringsmæssige begrænsninger** som skaber usikkerhed (f.eks. uforudsigelige politikændringer) og/eller gør klimainvesteringer mindre attraktive (f.eks. u hensigtsmæssig prissætning, herunder subsidier til fossile brændsler eller utilstrækkelige afgifter).
- 2) **Svage finansielle markeder**, herunder manglende koblinger mellem eksisterende kapital og mulige klimainvesteringer (f.eks. når private investorer ikke har mulighed for at låne penge til investeringer i energieffektivitet, fordi bankerne vurderer det som usikre investeringer).
- 3) **Begrænset kapacitet/kompetence**, herunder begrænset kendskab til potentialet for klimavenlige investeringer (f.eks. investeringer i energieffektivitet), manglende information (f.eks. om hvordan gode klimaprojekter designes og implementeres) og/eller finansieringsmuligheder (f.eks. statslig støtte til sådanne investeringer).
- 4) **Begrænset effektivitet**, herunder en lavere effekt (reduktioner) end forventet og/eller negative sideeffekter (f.eks. manglende kendskab til hvilke finansieringsinstrumenter, der har størst 'løftestangeffekt' – dvs. mest effektivt mobiliserer privat klimafinansiering via offentlige midler).

EU og Danmark arbejder aktivt for at adressere disse barrierer, så investeringer i højere grad målrettes klimavenlige formål. Det gør vi bl.a. ved at fremme rammevilkår for klimavenlige investeringer og skræddersy klimafinansieringsinstrumenter til at mobilisere private investeringer både herhjemme og i andre lande. Danmark har gode erfaringer med at adressere barriererne med konkrete initiativer, som er finansieret via klimapuljen. Blandt en række relevante projekter kan fremhæves:

Udfasning af ineffektive subsidier til fossile brændsler

Danmark støtter arbejdet med udfasning af ineffektive subsidier til fossile brændsler (Fossil Fuel Subsidy Reform, FFSR) gennem det internationale energiagentur (IEA) og Verdensbankens energisektorprogram (ESMAP). Danmark er herigennem med til at fremme mere klimavenlige politikker og regulering.

Klimainvesteringsfonden

Danmark arbejder for at tiltrække kapital fra private finansieringskilder. Regeringen har således med lanceringen af Klimainvesteringsfonden (KIF) i 2014 taget initiativ til at mobilisere offentlig og privat klimafinansiering, da det i et privat og offentligt samarbejde er lykkedes at opnå et samlet tilsagn på 1,3 mia. kr. til den nye fond. Staten, Investeringsfonden for Udviklingslande (IFU) og følgende institutionelle investorer har bidraget til fonden: PensionDanmark, PKA, PBU, Dansk Vækstkapital og Aage V. Jensen Charity Foundation. Klimainvesteringsfonden bidrager kun med en del af den samlede projektf finansiering i de enkelte projekter. Realiseringen af projekterne forudsætter derfor yderligere finansiering fra andre offentlige og private investorer, som f.eks. lokale banker, fonde mv. De samlede klimainvesteringer forventes derfor at blive i størrelsesordenen 8 - 10 mia. kr. Gennem KIF'en arbejder Danmark dermed for at styrke finansielle

markeder ved at etablere nye finansieringsmuligheder, der adresserer barrierer for investeringer i klimateknologi.

Energy Savings Insurance

Klima-, Energi- og Bygningsministeriet har udviklet et forsikringsinstrument, 'Energy Savings Insurance', der giver små- og mellemstore virksomheder i ulande bedre mulighed for at låne til investeringer i energibesparelser. Initiativet er af 'Global Innovation Lab for Climate Finance' udvalgt som et af de fire mest lovende instrumenter ud af en oprindelig liste på mere end 80 initiativer. Den Interamerikanske Udviklingsbank er i gang med at afprøve forsikringsinstrumentet i den mexicanske landsbrugssektor. Initiativet styrker dermed finansielle markeder og forbedrer koblingen mellem eksisterende kapital og mulige klimainvesteringer.

Global Climate Partnership Fund

Danmark støtter Global Climate Partnership Fund (GCPF), der har udviklet et innovativt finansieringsinstrumentarium. GCPF låner ud til kommercielle banker, som derefter genudlåner midlerne til konkrete projekter i ulandene. Offentlige midler er således med til at mobilisere private investeringer. Fonden fokuserer primært på investeringer målrettet små og mellemstore virksomheder og private husholdninger. Ligesom de to forudgående Initiativer, har GCPFen til formål at styrke finansielle markeder.

Green Investment Facility

Danmark støtter Green Investment Facility (GIF), som er dansk initieret og udbreder viden om potentialer inden for energieffektivitet og finansieringsmuligheder i Vietnam. GIF tilvejebringer også finansieringsmuligheder ved at stille delvise bankgarantier i forhold til lokale vietnamesiske banker, der dermed kan stille finansiering til rådighed for de udviklede projekter. Gennem GIFen adresserer Danmark begrænset kapacitet/kompetence og manglende information om klimainvesteringer.

Readiness-aktiviteter

Danmark støtter også såkaldte 'readiness-aktiviteter', herunder 'Readiness – Mitigation and Adaptation Action' (ADMIRE) og 'Center for Clean Air Policy' (CCAP), der styrker ulandes kapacitet til at udvikle og implementere egentlige klimaprojekter.

NAMA Facility (Nationally Appropriate Mitigation Action)

Den dansk-støttede NAMA Facility arbejder for at fremme de mest effektive reduktions-projekter i ulande. Faciliteten assisterer ulande med at udvikle, formulere og finansiere reduktionsindsatser og anvender en række kriterier til at udvælge de mest effektive projekter til at modtage støtte. Således bidrager NAMA Facility til større effektivitet ved at identificere og støtte de aktiviteter, der kan give størst reduktionseffekt.

Den Grønne Klimafond

Danmark har afgivet tilsagn på 400 mio. DKK til Den Grønne Klimafond. I 2014 gav EU-landene sammenlagt tilsagn om 4,7 mia. euro til Den Grønne Klima-

fond, hvilket svarer til knap 50 pct. af de samlede bidrag til fonden. Danmark arbejder for, at erfaringer fra flere af ovennævnte initiativer, herunder særligt fra Klimainvesteringsfonden, 'Energy Savings Insurance' og den dansk-støttede NAMA Facility fødes ind til Den Grønne Klimafond med henblik på at sikre den mest effektive brug af fondens kapital. Det er en stor dansk prioritet, at fonden skal fremme rammevilkår for klimatiltag og mobilisere privat klimafinansiering.

FN's klimaforhandlinger

Som nævnt ventes klimafinansiering at blive central i en ny global klimaftale. I forhandlingerne nævnes forskellige ønsker og forslag vedrørende klimafinansiering. Ulandene har for eksempel argumenteret for nye globale finansieringsmål eller kvalitative og kvantitative tilpasningsmål, hvilket er uacceptabelt for en række store ilande. Samtidig er flere ulande kritiske over for privat klimafinansiering, da de bl.a. mener, at private investorer i mindre grad end regeringer kan holdes ansvarlige for opfyldelsen af konkrete forpligtelser

Det er endnu uklart præcist, hvordan et muligt kompromis på klimafinansiering på COP21 i Paris vil komme til at se ud. Det skal desuden bemærkes, at der endnu ikke er nogen fælles definition og opgørelse af klimafinansiering, herunder privat klimafinansiering. Disse spørgsmål arbejdes der på både i OECD- og FN-regi.

EU bidrager som nævnt med betydelig klimafinansiering. I forhandlingerne vil EU fokusere på at betrygge ulandene om, at EU fortsat vil levere klimafinansiering. EU og Danmark arbejder dog også for, at alle parter skal bidrage på klimafinansieringsområdet efter evne. Ilandene skal gå forrest med offentlig klimafinansiering, men ulandene bør bidrage med at forbedre nationale rammevilkår for at tiltrække klimainvesteringer. Desuden er der en række lande, der i klimaforhandlingerne er blevet kategoriseret som 'ulande', der i dag kan og bør bidrage til international klimafinansiering. EU og Danmark arbejder derfor på at udvide donorbasen.

Samtidig arbejder EU og Danmark for, at en ny global aftale vil forbedre rammevilkårene for klimainvesteringer. Det kan bl.a. ske ved at tilskynde parterne til at reducere subsidier til fossile brændsler, som i dag på globalt plan er langt større end subsidierne til vedvarende energi.